

Re-crear la història

A partir de l'espectacle coreogràfic de S. Sempere, inspirat en textos d'Erasme, Vives i Moro, aquest volum recull escrits de i sobre els tres humanismes més importants del segle XVI, on es posa de manifest la seua defensa del seny i la tolerància i el seu èmfasi en la recerca de la veritat.

DE CIVILITATE: ESCRITS I DANSA SOBRE L'HUMANISME

MARTÍ DOMÍNGUEZ, VICENT J. ESCARTÍ,
SANTIAGO SEMPERE, ENRIC SÒRIA, AMB TEXTOS
D'ERASME DE ROTTERDAM, LLUÍS VIVES I TOMÀS MORO

EDICIÓ A CURA D'ANTONIO SOLANO

COL. ACADÈMIA DELS NOCTURNS, SÈRIE: ESCENES.

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA. VALÈNCIA, 2000

Hi ha una manera de retratar figures històriques que em sedueix especialment: quan l'autor és capaç d'introduir-se sota la pell de l'home –o la dona– d'una altra època, sovint llunyana, i el fa parlar en primera persona, sent fidel a la Història i, sobre tot, a la versemblança. D'aquesta manera aconseguim, màgicament, sentir-lo humà i proper. En el petit volum que ara ens ocupa, Vicent Josep Escartí recrea la veu de Tomàs Moro en un preciós monòleg interior que l'humanista hauria mantingut la nit anterior a ser decapitat, a conseqüència de les seues obres i paraules. En gairebé sis pàgines, Escartí fa un repàs precís i commovedor de la vida i el pensament del creador d'*Utopia*. És, al meu parer, un dels textos més interessants del llibre, juntament amb «Natura i símbol», de Martí Domínguez. Però siguem ordenats i descriptius –ans que valoratius i apassionats?–. *De civilitate...* té el seu origen en l'espectacle coreogràfic homònim de Santiago Sempere inspirat en textos d'Erasme, Moro i Vives. L'estructura del llibre és la següent: una aproximació a les biografies –lliures, obertes, literàries– dels tres humanistes per J. V. Escartí, Antonio Solano i Enric Sòria; un conjunt de textos de Vives, Erasme i Moro sobre l'educació, la divinitat, l'amor i l'odi, la propietat, la societat i la saviesa. I una tercera part que inclou, d'una banda, una breu reflexió de S. Sempere sobre la possibilitat de «“filosofar” amb el cos o de

“ballar filosofant”» i d'altra, una entrevista on el coreògraf desenvolupa les seues idees sobre el llenguatge corporal. Aquestes visions es completen amb la reproducció a l'«Apèndix» del document de treball per a la primera part de l'espectacle: una mena de guió dramàtic per als assajos dels ballarins.

A més a més, el llibre inclou, com havíem esmentat –tornem al caos de la passió?–, l'assaig «La interpretació de la naturalesa en la pintura del Renaixement», on l'escriptor i biòleg Martí Domínguez explica els possibles significats simbòlics del paó, la cadenera i la garsa (indici de mal averany), del caragol (símbol de la resurrecció i de l'òrgan sexual femení) i d'algunes plantes com el melic de Venus i la conval·lària, així com una reflexió sobre la naturalesa del fruit prohibit; tot això exemplificat en pintures de Jan van Eyck, Piero della Francesca, Ghirlandaio, Rafael, Dürer, Bronzino, Botticelli i Francesco del Cossa, oportunament reproduïdes al volum. Així, Domínguez ens mostra com «sota una flor insignificant o sota la senzilla representació d'un ocell, s'amaga la veu oculta de l'autor, l'erudició finíssima de l'artista, que ha romàs singularment emmudida o incompresa durant segles». Un llibre, sens dubte, que ofereix una singular aproximació a les vides i les idees dels humanistes més importants del segle XVI.

Arantxa Bea